

Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής
Εκπαίδευσης
Π.Μ.Σ.
«Μοντέλα Παρέμβασης
στην Ειδική Αγωγή»

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΙΓΑΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ημερίδα με θέμα: ΔΕΠΥ: Από τη διάγνωση στη συμπερίληψη – εκπαιδευτικές διαδρομές από το σχολείο στο Πανεπιστήμιο

Σάββατο 6 Ιουνίου 2026

**Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων
“Κορνήλιος Καστοριάδης”
Κτίριο Κλεόβουλος,
Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος**

Ώρα έναρξης: 09:30

Δ Ι Ο Ρ Γ Α Ν Ω Σ Η

Π.Μ.Σ. Μοντέλα
Παρέμβασης στην
Ειδική Αγωγή

Μονάδα Ισότητας Πρόσβασης
ατόμων με αναπηρία και ατόμων
με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
(παράρτημα Ρόδου)

Σχολή Ανθρωπιστικών
Επιστημών
Πανεπιστημίου Αιγαίου

Σύμβουλος Εκπαίδευσης
Ειδικής Αγωγής και
Ενταξιακής Εκπαίδευσης Δωδεκανήσου

pms.eidiki.agogi@aegean.gr

isotimiprosvasi.rhodes@aegean.gr

sae@aegean.gr

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ & ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

09:30-10:00	Προσέλευση – Εγγραφές
10:00-10:15	Μουσικό άνοιγμα της Ημερίδας Μουσικό Σχολείο Ρόδου
10:15-10:30	Χαιρετισμοί
10:30-10:35	Προβολή βίντεο ευαισθητοποίησης: <i>Άμμος στα παπούτσια</i>
<p>Α΄ Θεματική Ενότητα Κατανόηση της ΔΕΠΥ: διάγνωση, πολιτική και συμπερίληψη</p> <p>Προεδρείο: Λοΐζος Σοφός Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε., Διευθυντής Π.Μ.Σ. «Μοντέλα Παρέμβασης στην Ειδική Αγωγή», Παν/μιο Αιγαίου</p>	
10:35-10:50	<i>ΔΕΠΥ, η συμπερίληψη ως παιδαγωγικό και κοινωνικό ζητούμενο</i> Λοΐζος Σοφός
10:50-11:20	<i>Inclusion by design: rethinking the school as a supportive ecosystem</i> Marian Pădure PhD, Lecturer in the Special Education Program, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Coordinator of the Center for Students with Disabilities, Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca
11:20-11:35	<i>Ψηφιακή Ασφάλεια Μαθητών/τριών με ΔΕΠ-Υ: Γνωριμία με το Ψυχοεκπαιδευτικό Πρόγραμμα Πρόληψης TABBY</i> Θάνος Τουλούπης Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε., Παν/μιο Αιγαίου <i>*Η εισήγηση εντάσσεται θεματικά στη Β΄ Θεματική Ενότητα της ημερίδας</i>
11:35-11:50	<i>ΔΕΠ-Υ, Διερεύνηση, Διάγνωση, Αντιμετώπιση</i> Γεώργιος Σουρούλιας Παιδοψυχίατρος

11:50-12:05	<p><i>Διεπιστημονική αξιολόγηση της ΔΕΠΥ, ο ρόλος του ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. Η εξέλιξη της διαταραχής τα τελευταία χρόνια σε σχέση με τη διάγνωσή της. Αντιμετώπιση της ΔΕΠΥ σε επίπεδο εκπαιδευτικής πολιτικής</i></p> <p>Μιχάλης Αυγουστής ΚΕΔΑΣΥ</p>
12:05-12:15	Συζήτηση
12:15-12:45	Διάλειμμα Coffee Break
<p>Β' Θεματική Ενότητα Παιδαγωγικές και ψυχοεκπαιδευτικές πρακτικές στη σχολική τάξη</p> <p>Προεδρείο: Θάνος Τουλούπης</p>	
12:45-13:00	<p><i>Η ΔΕΠΥ στην εκπαίδευση: ψυχοεκπαιδευτικές προσεγγίσεις και πρακτικές στην τάξη</i></p> <p>Ελένη Καραγιάννη Σχολική Ψυχολόγος</p>
13:00-13:15	<p><i>ΔΕΠΥ στην τάξη: Σχεδιασμός μαθησιακών διαδρομών με επίκεντρο το μαθητή</i></p> <p>Μαριάννα Ελσαγέντ Ειδική παιδαγωγός Β/θμιας εκπαίδευσης</p>
13:15-13:30	<p><i>Η αξιοποίηση του κουκλοθέατρου ως παιδαγωγικού και ψυχοκοινωνικού εργαλείου σε μαθητές/ριες με ΔΕΠΥ</i></p> <p>Μαρία Κλαδάκη Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε., Παν/μιο Αιγαίου</p>
13:30-13:40	Συζήτηση
<p>Γ' Θεματική Ενότητα Βίωμα, οικογένεια και συμπερίληψη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση</p> <p>Προεδρείο: Μαρία Κλαδάκη</p>	
13:40-13:55	<p><i>Μαθαίνοντας αλλιώς: μια βιωματική διαδρομή από το σχολείο στο Πανεπιστήμιο</i></p> <p>Ραφαέλα Μαλιλή Προπτυχιακή φοιτήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μιο Αιγαίου</p>

13:55-14:10	<p><i>ΔΕΠΥ: Προκλήσεις, κατανόηση και ο ρόλος της οικογένειας</i></p> <p>Δήμητρα Τασσακοπούλου Κοινωνική Λειτουργός</p>
14:10-14:25	<p><i>Όταν η ΔΕΠΥ δεν φαίνεται: Συμπερίληψη, εξουθένωση και αίσθηση του ανήκειν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση</i></p> <p>Άννα Πολεμικού Επίκουρη Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μιο Αιγαίου</p>
14:25-14:35	Συζήτηση
<p>Δ' Θεματική Ενότητα Δημιουργικές και καινοτόμες προσεγγίσεις στη μάθηση</p> <p>Προεδρείο: Λοΐζος Σοφός</p>	
14:35-14:50	<p><i>Παιδαγωγική τεκμηρίωση ενός rhygital συστήματος stop-motion animation χωρίς εγκατάσταση: εφαρμογές σε παιδιά με ΔΕΠΥ</i></p> <p>Σπύρος Σιάκας Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής</p>
14:50-15:05	<p><i>Εργαστηριακή εφαρμογή ενός rhygital συστήματος stop-motion animation χωρίς εγκατάσταση σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα για παιδιά με ΔΕΠΥ</i></p> <p>Λαμπρινή Τριβέλλα Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής</p>
15:05-15:15	Συζήτηση
<p>15:15-15:45</p> <p>Στρογγυλό Τραπέζι</p> <p>Διάλογος μεταξύ ειδικοτήτων: όρια, δυνατότητες και προϋποθέσεις της συμπερίληψης</p>	

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

✚ **Εισηγητής:** Λοΐζος Σοφός (Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε., Διευθυντής Π.Μ.Σ. «Μοντέλα Παρέμβασης στην Ειδική Αγωγή», Παν/μιο Αιγαίου)

Τίτλος:

ΔΕΠΥ, η συμπερίληψη ως παιδαγωγικό και κοινωνικό ζητούμενο

Περίληψη:

Η εισήγηση εστιάζει στη ΔΕΠΥ όχι μόνο ως ζήτημα ατομικής δυσκολίας ή μαθησιακής προσαρμογής, αλλά ως παιδαγωγική και κοινωνική πρόκληση που αφορά συνολικά το σχολείο, την οικογένεια και την ευρύτερη εκπαιδευτική κοινότητα. Στο επίκεντρο τίθεται η ανάγκη μετάβασης από μια προσέγγιση που περιορίζεται στη διάγνωση και στη διαχείριση της συμπεριφοράς, προς μια συμπεριληπτική παιδαγωγική αντίληψη, η οποία αναγνωρίζει τις ανάγκες, τις δυνατότητες και τις διαφορετικές διαδρομές μάθησης των παιδιών με ΔΕΠΥ.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον ρόλο του σχολείου ως χώρου αποδοχής, υποστήριξης και ενεργού συμμετοχής όλων των μαθητών/τριών. Η συμπερίληψη προσεγγίζεται ως καθημερινή παιδαγωγική πράξη, που προϋποθέτει διαφοροποιημένη διδασκαλία, κατάλληλη οργάνωση του μαθησιακού περιβάλλοντος, συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών, γονέων και ειδικών, καθώς και καλλιέργεια μιας σχολικής κουλτούρας που δεν στιγματίζει τη διαφορετικότητα, αλλά την κατανοεί και την υποστηρίζει.

Η εισήγηση επιδιώκει να αναδείξει ότι η ΔΕΠΥ δεν αφορά μόνο το παιδί που δυσκολεύεται να συγκεντρωθεί, να αυτορρυθμιστεί ή να ακολουθήσει τους ρυθμούς της τάξης. Αφορά και τον τρόπο με τον οποίο το εκπαιδευτικό σύστημα ανταποκρίνεται στις ανάγκες του, οργανώνει τις παρεμβάσεις του και διαμορφώνει όρους ισότιμης συμμετοχής. Με αυτή την έννοια, η συμπερίληψη αποτελεί ταυτόχρονα παιδαγωγικό καθήκον και κοινωνικό αίτημα.

✚ **Εισηγητής:** Marian Pădure (PhD, Lecturer in the Special Education Program, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Coordinator of the Center for Students with Disabilities, Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca)

Τίτλος:

Inclusion by design: rethinking the school as a supportive ecosystem

Περίληψη:

This presentation conceptualizes inclusion not merely as a matter of classroom practice, but as a foundational principle informing the organization of the school. It argues that meaningful inclusion emerges not only from the actions of individual teachers, but from the ways in which educational institution's structure spaces, professional roles, support services, collaborative processes, and everyday pedagogical practices. From this perspective, the school may be

understood as a supportive ecosystem in which learning, social participation, and therapeutic and educational support are interdependent. The presentation examines how the design of educational environments shapes students' opportunities for access, belonging, engagement, and educational success, with particular attention to the role of the built environment and institutional organization in reducing barriers and enabling participation. Within this framework, the discussion explores how school structures and practices can better support learners with diverse disabilities and neurodivergent profiles, including ADHD, autism, dyslexia, sensory disabilities, and physical disabilities, particularly in relation to attention, regulation, communication, access, and participation. To strengthen the practical dimension of this perspective, the presentation also proposes the use of observation criteria, structured indicators, and reflective tools that may help assess the degree of institutional readiness for inclusion across different educational settings. These may include observable dimensions such as accessibility of the built environment, organization of support services, clarity of professional roles, interprofessional collaboration, participation opportunities, and the responsiveness of pedagogical practices to learner diversity. The presentation extends this perspective to both pre-university and university contexts, emphasizing the broader relevance of inclusive design for educational quality, equity, and institutional development. By reframing the school as a supportive ecosystem, it advocates a shift from isolated interventions toward a systemic, relational, and practice-oriented understanding of inclusion.

 Εισηγητής: Θάνος Τουλούπης (Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε., Παν/μιο Αιγαίου)

Τίτλος:

Ψηφιακή Ασφάλεια Μαθητών/τριών με ΔΕΠ-Υ: Γνωριμία με το Ψυχοεκπαιδευτικό Πρόγραμμα Πρόληψης TABBY

Περίληψη:

Η παρούσα εισήγηση εστιάζει στον ηλεκτρονικό εκφοβισμό, ως ριψοκίνδυνη διαδικτυακή συμπεριφορά, μεταξύ μαθητών/τριών με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ), στοιχειοθετώντας την ευαλωτότητα των τελευταίων απέναντι σε ψηφιακούς κινδύνους. Επιπροσθέτως, παρουσιάζεται το προφίλ των βασικών εμπλεκόμενων ρόλων και αναλύονται οι ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις της εν λόγω συμπεριφοράς, αναδεικνύοντας τον προστατευτικό ρόλο κοινωνικο-συναισθηματικών αναπτυξιακών χαρακτηριστικών, όπως η ενσυναίσθηση και η αυτοεκτίμηση. Κεντρικός άξονας της εισήγησης αποτελεί η παρουσίαση του προγράμματος TABBY, ενός ερευνητικά τεκμηριωμένου ευρωπαϊκού ψυχοεκπαιδευτικού προγράμματος πρόληψης του ηλεκτρονικού εκφοβισμού.

Ειδικότερα, περιγράφονται ο σκοπός, τα στάδια, οι φάσεις και το υλικό του προγράμματος, το οποίο αποβλέπει τόσο στην ενδυνάμωση

της ενσυναίσθησης και της αυτοεκτίμησης όσο και στην ευαισθητοποίηση απέναντι σε ψηφιακούς κινδύνους. Τέλος, συζητώνται τα αποτελέσματα εφαρμογής του συγκεκριμένου προγράμματος στο ελληνικό εκπαιδευτικό πλαίσιο, αναδεικνύοντας τον κομβικό ρόλο του σχολείου και της διεπιστημονικής συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής απέναντι στην πρόληψη του ηλεκτρονικού εκφοβισμού εύαλωτων μαθητικών ομάδων όπως οι μαθητές/τριες με ΔΕΠ-Υ.

✚ Εισηγητής: Γεώργιος Σουρούλιας (Παιδοψυχίατρος)

Τίτλος:

ΔΕΠ-Υ, Διερεύνηση, Διάγνωση, Αντιμετώπιση

Περίληψη:

Η ΔΕΠΥ (Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής- Υπερκινητικότητα), σε όλους τους τύπους της, είναι μια νευροαναπτυξιακή διαταραχή με σαφές οργανικό υπόβαθρο. Η σύγχρονη κλινική προσέγγιση εστιάζει στη δυσλειτουργία των νευροδιαβιβαστών (ντοπαμίνη, νοραδρεναλίνη) και των εκτελεστικών λειτουργιών του εγκεφάλου, οι οποίες ρυθμίζουν την προσοχή, τον αυτοέλεγχο και τη μνήμη εργασίας. Η αποδόμηση των μύθων είναι το πρώτο βήμα για την κατανόηση: η ΔΕΠΥ δεν «περνάει» μεγαλώνοντας. Ενώ στην παιδική ηλικία κυριαρχεί η κινητική ανησυχία, στην εφηβεία και την ενηλικίωση μετασχηματίζεται σε εσωτερικευμένη ανησυχία, δυσκολία στην οργάνωση και συναισθηματική δυσφορία. Η έγκαιρη διάγνωση είναι καθοριστική, καθώς η διαταραχή επηρεάζει την αυτοεκτίμηση και τις κοινωνικές σχέσεις του ατόμου καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του. Στο πεδίο της θεραπείας, η φαρμακευτική αγωγή αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο που διευκολύνει τη νευροβιολογική ρύθμιση, όμως οι δυνατότητές της μεγιστοποιούνται όταν συνδυάζεται με ψυχοεκπαίδευση. Η κλινική εμπειρία δείχνει ότι η διάγνωση δεν πρέπει να λειτουργεί ως «ταμπέλα» περιορισμού, αλλά ως «χάρτης» κατανόησης των ορίων και των δυνατοτήτων του ατόμου. Για τους γονείς, η συμβουλευτική μετατοπίζει το κέντρο βάρους από την «υπακοή» στη λειτουργικότητα. Στόχος είναι η δημιουργία ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος με δομή και σαφήνεια, που επιτρέπει στο παιδί να αναπτύξει στρατηγικές αυτορρύθμισης. Η εστίαση στις δεξιότητες και όχι μόνο στα ελλείμματα μεταμορφώνει τη ΔΕΠΥ από εμπόδιο σε μια διαχειρίσιμη ιδιαιτερότητα, επιτρέποντας στο άτομο να ενταχθεί πλήρως και δημιουργικά στο κοινωνικό σύνολο.

✚ Εισηγητής: Μιχάλης Αυγουστής (ΚΕΔΑΣΥ)

Τίτλος:

Διεπιστημονική αξιολόγηση της ΔΕΠΥ, ο ρόλος του ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. Η εξέλιξη της διαταραχής τα τελευταία χρόνια σε σχέση με τη διάγνωσή της. Αντιμετώπιση της ΔΕΠΥ σε επίπεδο εκπαιδευτικής πολιτικής

Περίληψη:

Η Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια μια εντυπωσιακή αύξηση στον αριθμό των διαγνώσεων σε

παγκόσμιο επίπεδο, γεγονός που έχει προκαλέσει επιστημονικές συζητήσεις για το αν πρόκειται για πραγματική έξαρση της νόσου ή για βελτιωμένη αναγνώριση και διάγνωσή της. Η αξιολόγηση και η διάγνωση είναι απαραίτητο να πραγματοποιείται από ομάδα ειδικών, όπως ψυχολόγοι, παιδοψυχίατροι, λογοθεραπευτές και εκπαιδευτικοί, ώστε να διαμορφωθεί μια ολοκληρωμένη εικόνα των αναγκών αλλά και των δυνατοτήτων του παιδιού. Τα ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, καθώς αναλαμβάνουν τη διάγνωση, την έκδοση γνωματεύσεων και την πρόταση εξατομικευμένων εκπαιδευτικών παρεμβάσεων. Η αύξηση των γνωματεύσεων που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια συνδέεται με την πρόοδο των διαγνωστικών εργαλείων και τη μεγαλύτερη ενημέρωση της κοινωνίας, αν και παραμένει ο προβληματισμός για πιθανή υπερδιάγνωση. Σε επίπεδο εκπαιδευτικής πολιτικής, η αντιμετώπιση της ΔΕΠΥ βασίζεται στις αρχές του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση και στις αρχές της ενταξιακής εκπαίδευσης, την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και την εφαρμογή διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Επιπρόσθετα, προβλέπονται υποστηρικτικά μέτρα, όπως η παράλληλη στήριξη, οι προσαρμογές στην αξιολόγηση και η συνεργασία σχολείου-οικογένειας, με στόχο τη βελτίωση της μαθησιακής πορείας και της κοινωνικής ένταξης των μαθητών.

✚ **Εισηγήτρια:** Ελένη Καραγιάννη (Σχολική Ψυχολόγος)

Τίτλος:

Η ΔΕΠΥ στην εκπαίδευση: ψυχοεκπαιδευτικές προσεγγίσεις και πρακτικές στην τάξη

Περίληψη:

Η Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής/Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) αποτελεί μία από τις συχνότερες νευροαναπτυξιακές διαταραχές της παιδικής ηλικίας, επηρεάζοντας σημαντικά τη μαθησιακή διαδικασία, τη συμπεριφορά και την ψυχοκοινωνική προσαρμογή των μαθητών στο σχολικό πλαίσιο. Η παρούσα εισήγηση εστιάζει σε σύγχρονες ψυχοεκπαιδευτικές προσεγγίσεις για την κατανόηση της ΔΕΠΥ, αναδεικνύοντας τη σύνδεση μεταξύ γνωστικών λειτουργιών, συμπεριφοράς και σχολικής επίδοσης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον ρόλο του εκπαιδευτικού ως βασικού παράγοντα υποστήριξης, καθώς και στη σημασία της δυναμικής της ομάδας στην τάξη για τη διαμόρφωση ενός συμπεριληπτικού μαθησιακού περιβάλλοντος. Παρουσιάζονται εφαρμοσμένες στρατηγικές διαχείρισης της τάξης, προσαρμογές στη διδασκαλία και πρακτικές ενίσχυσης της αυτοεκτίμησης των μαθητών με ΔΕΠΥ. Στόχος της εισήγησης είναι η γεφύρωση της θεωρίας με την εκπαιδευτική πράξη, προσφέροντας στους φοιτητές Ειδικής Αγωγής ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο κατανόησης και πρακτικά εργαλεία για την αποτελεσματική υποστήριξη μαθητών με ΔΕΠΥ στο σχολικό περιβάλλον.

✚ **Εισηγήτρια:** Μαριάννα Ελσαγέντ (Ειδική παιδαγωγός Β/θμιας εκπαίδευσης)

Τίτλος:

ΔΕΠΥ στην τάξη: Σχεδιασμός μαθησιακών διαδρομών με επίκεντρο το μαθητή

Περίληψη:

Η παρούσα εισήγηση εστιάζει στη διδακτική διαφοροποίηση ως βασικό εργαλείο συμπεριληπτικής εκπαίδευσης στη δευτεροβάθμια βαθμίδα. Η ΔΕΠΥ, ως νευροαναπτυξιακή διαταραχή που επηρεάζει κυρίως τη συγκέντρωση, την αυτορρύθμιση και τις εκτελεστικές λειτουργίες, συνδέεται άμεσα με δυσκολίες στη σχολική προσαρμογή και ακαδημαϊκή επίδοση. Στο πλαίσιο αυτό, αναδεικνύεται η ανάγκη τροποποίησης της διδακτικής πρακτικής και του μαθησιακού περιβάλλοντος.

Η εισήγηση παρουσιάζει πρακτικές εφαρμογές διαφοροποίησης, όπως η ανάλυση σύνθετων εργασιών σε διακριτά βήματα, η σαφής οργάνωση του μαθησιακού υλικού και η χρήση δομημένων οδηγιών, που συμβάλλουν στη μείωση της διάσπασης προσοχής και στην ενίσχυση της συμμετοχής. Παράλληλα, δίνεται έμφαση τόσο στις μικρο-διδακτικές παρεμβάσεις (scaffolding), οι οποίες ενισχύουν τη συγκέντρωση και την ολοκλήρωση έργου, όσο και στην αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων ως μέσων οργάνωσης, οπτικοποίησης και ενίσχυσης του κινήτρου.

✚ **Εισηγήτρια:** Μαρία Κλαδάκη (Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε., Παν/μιο Αιγαίου)

Τίτλος:

Η αξιοποίηση του κουκλοθέατρου ως παιδαγωγικού και ψυχοκοινωνικού εργαλείου σε μαθητές/ριες με ΔΕΠΥ

Περίληψη:

Η παρούσα μελέτη εστιάζει στη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο το κουκλοθέατρο ενισχύει τη μαθησιακή, κοινωνική και θεραπευτική υποστήριξη των μαθητών/τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η μελέτη ακολουθεί ποιοτική φαινομενολογική προσέγγιση, αξιοποιώντας ημιδομημένες συνεντεύξεις εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής που ενσωματώνουν το κουκλοθέατρο στο εκπαιδευτικό τους έργο σε ειδικά σχολεία. Τα ποιοτικά δεδομένα αναλύθηκαν με αξιοποίηση της θεματικής ανάλυσης. Τα ευρήματα αναδεικνύουν ότι το κουκλοθέατρο συμβάλλει σημαντικά στην ενίσχυση της γνωστικής λειτουργίας, της συγκέντρωσης, της μνήμης και της γλωσσικής ανάπτυξης, ενώ ενισχύει την ενεργό συμμετοχή, τη συνεργατικότητα, την κοινωνική ένταξη και την αυτοέκφραση των μαθητών/τριών. Επιπλέον, η αξιοποίηση της κούκλας λειτουργεί ως μέσο ψυχοσυναισθηματικής ενδυνάμωσης, διευκολύνοντας τη διαχείριση άγχους και συμπεριφορικών δυσκολιών. Η ένταξη του κουκλοθέατρου στην καθημερινή σχολική ζωή φαίνεται να διαμορφώνει προϋποθέσεις για ένα πιο συμπεριληπτικό, υποστηρικτικό και βιωματικό περιβάλλον μάθησης.

✚ **Εισηγήτρια:** Ραφαέλα Μαλιλή (Προπτυχιακή φοιτήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μιο Αιγαίου)

Τίτλος:

Μαθαίνοντας αλλιώς: μια βιωματική διαδρομή από το σχολείο στο Πανεπιστήμιο

Περίληψη:

Η παρούσα εισήγηση αποτελεί μια βιωματική προσέγγιση της εκπαιδευτικής διαδρομής φοιτήτριας του Τμήματος Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, από τα πρώτα σχολικά χρόνια έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Μέσα από την προσωπική της αφήγηση, αναδεικνύονται δυσκολίες που συνδέονται με την ανάγνωση, την ορθογραφία, την αποστήθιση, τη συγκέντρωση, τη συμμετοχή στην τάξη και τη διαχείριση των ακαδημαϊκών απαιτήσεων, καθώς και οι υποστηρικτικοί παράγοντες που συνέβαλαν στη φοίτησή της. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη μετάβαση από το σχολείο στο Πανεπιστήμιο, στην ανάπτυξη προσωπικών στρατηγικών μάθησης και στη σημασία της θεσμικής υποστήριξης. Στο πλαίσιο αυτό, αναδεικνύεται ο ρόλος της Μονάδας Ισότιμης Πρόσβασης, του Παραρτήματος Ρόδου, της διαμόρφωσης Εξατομικευμένου Πλάνου Αναγκών και Υποστήριξης και του θεσμού του/της Συμβούλου Καθηγητή/τριας ως στοιχείων που ενισχύουν την ισότιμη συμμετοχή, την προσβασιμότητα και τη συμπερίληψη στο πανεπιστημιακό περιβάλλον.

✚ **Εισηγήτρια:** Δήμητρα Τασσακοπούλου (Κοινωνική Λειτουργός)

Τίτλος:

ΔΕΠΥ: Προκλήσεις, κατανόηση και ο ρόλος της οικογένειας

Περίληψη:

Η Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) επηρεάζει πολλαπλές πτυχές της καθημερινής ζωής του παιδιού και του εφήβου, καθιστώντας τον ρόλο της οικογένειας καθοριστικό για την ομαλή προσαρμογή και εκπαιδευτική του πορεία. Οι γονείς συχνά έρχονται αντιμέτωποι με προκλήσεις όπως δυσκολίες οργάνωσης, παρορμητικότητα, συγκρούσεις γύρω από τη μελέτη και χαμηλή αυτοεκτίμηση του παιδιού. Η κατανόηση της φύσης της διαταραχής αποτελεί το πρώτο βήμα για την αποτελεσματική υποστήριξη. Ιδιαίτερης σημασίας είναι η αποδοχή των εγγενών δυσκολιών που συνοδεύουν τη ΔΕΠΥ, χωρίς επικριτικές στάσεις ή απόδοση ευθυνών στο παιδί. Η αποφυγή του στιγματισμού και της περιθωριοποίησης, τόσο εντός της οικογένειας όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό και σχολικό περιβάλλον, ενισχύει το αίσθημα ασφάλειας και αποδοχής. Μέσα από μια στάση κατανόησης και σεβασμού, το παιδί ενθαρρύνεται να αναπτύξει θετική αυτοεικόνα και να αξιοποιήσει τις δυνατότητές του. Στο πλαίσιο του σπιτιού, η δημιουργία σταθερής ρουτίνας, η οργάνωση του χρόνου και η παροχή σαφών και σύντομων οδηγιών συμβάλλουν στη μείωση των δυσκολιών. Η ενίσχυση της θετικής συμπεριφοράς μέσω επιβράβευσης και η διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος με περιορισμένους περισπασμούς ενισχύουν τη συγκέντρωση και την αυτορρύθμιση. Παράλληλα, η διαχείριση της συμπεριφοράς απαιτεί συνέπεια, σαφή όρια και έμφαση στην εκπαίδευση δεξιοτήτων, αντί της τιμωρίας. Η συνεργασία με το σχολείο αποτελεί βασικό παράγοντα επιτυχίας. Η τακτική επικοινωνία με τους εκπαιδευτικούς και η εφαρμογή κοινών στρατηγικών υποστήριξης ενισχύουν τη συνέπεια μεταξύ σπιτιού και σχολικού περιβάλλοντος. Επιπλέον, η υιοθέτηση εξατομικευμένων εκπαιδευτικών προσαρμογών διευκολύνει τη μαθησιακή διαδικασία. Τέλος, η διαμόρφωση ρεαλιστικών

προσδοκιών από την οικογένεια, με έμφαση στις δυνατότητες και τα δυνατά σημεία του παιδιού, συμβάλλει στην ενίσχυση της αυτοεκτίμησης και της σταδιακής αυτονομίας, ιδιαίτερα κατά τη μετάβαση στην ανώτατη εκπαίδευση.

✚ **Εισηγήτρια:** Άννα Πολεμικού (Επίκουρη Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Παν/μιο Αιγαίου)

Τίτλος:

Όταν η ΔΕΠΥ δεν φαίνεται: Συμπερίληψη, εξουθένωση και αίσθηση του ανήκειν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Περίληψη:

Οι φοιτητές/τριες με ΔΕΠΥ δεν δυσκολεύονται μόνο λόγω των νευρογνωστικών χαρακτηριστικών της ΔΕΠΥ, αλλά και λόγω της συνεχούς προσπάθειας να φαίνονται «λειτουργικοί/ές», «οργανωμένοι/ες» και «όπως όλοι/ες». Αυτή η άορατη προσπάθεια απόκρυψης δυσκολιών, η οποία στη διεθνή βιβλιογραφία περιγράφεται με τον όρο *masking*, μπορεί να οδηγήσει σε εξουθένωση, ντροπή, καθυστερημένη αναζήτηση βοήθειας και μειωμένη αίσθηση του ανήκειν. Στο πλαίσιο αυτό, η συμπερίληψη προσεγγίζεται όχι μόνο ως παροχή τυπικών εκπαιδευτικών προσαρμογών, αλλά και ως δημιουργία περιβαλλόντων ψυχολογικής ασφάλειας, αποστιγματοποίησης και ουσιαστικής συμμετοχής.

✚ **Εισηγητής:** Σπύρος Σιάκας (Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής)

Τίτλος:

Παιδαγωγική τεκμηρίωση ενός rhygital συστήματος stop-motion animation χωρίς εγκατάσταση: εφαρμογές σε παιδιά με ΔΕΠΥ

Περίληψη:

Η εισήγηση παρουσιάζει το παιδαγωγικό πλαίσιο αξιοποίησης ενός ολοκληρωμένου rhygital συστήματος stop-motion animation, το οποίο συνδυάζει αναδιπλούμενη φυσική κατασκευή και web-based περιβάλλον δημιουργίας χωρίς ανάγκη εγκατάστασης λογισμικού. Το σύστημα επιτρέπει τη δημιουργία κινούμενης εικόνας μέσω φυσικών διαδικασιών (cut-out animation, διαδοχική λήψη frames), ενισχύοντας την ενεργό συμμετοχή και τη δημιουργική εμπλοκή των χρηστών.

Η θεωρητική προσέγγιση εστιάζει σε ζητήματα ενσώματης μάθησης, επαναληπτικής δράσης και άμεσης οπτικοποίησης της διαδικασίας, ως βασικών παραμέτρων υποστήριξης παιδιών με ΔΕΠΥ. Αναλύεται η λειτουργία της μικροδράσης και της συνεχούς ανατροφοδότησης στη διατήρηση της προσοχής.

✚ **Εισηγήτρια:** Λαμπρινή Τριβέλλα (Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής)

Τίτλος:

Εργαστηριακή εφαρμογή ενός rhygital συστήματος stop-motion animation χωρίς εγκατάσταση σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα για παιδιά με ΔΕΠΥ

Περίληψη:

Η εισήγηση παρουσιάζει την εργαστηριακή εφαρμογή ενός rhygital συστήματος stop-motion animation σε εκπαιδευτικά και μη τυπικά περιβάλλοντα μάθησης.

Αναλύεται η δομή του εργαστηρίου, οι επιμέρους φάσεις των δραστηριοτήτων και οι μορφές συμμετοχής των παιδιών, με έμφαση στη μετάβαση από τον χειρισμό υλικών στη συγκρότηση αφηγηματικών μορφών. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στη διαβάθμιση των ενεργειών (μικρο-δράσεις), στην επαναληπτικότητα της διαδικασίας και στην άμεση οπτικοποίηση του αποτελέσματος, ως παραμέτρων που υποστηρίζουν την ενεργή εμπλοκή και τη διατήρηση της προσοχής σε παιδιά με ΔΕΠΥ.

Παρουσιάζονται πρακτικά παραδείγματα εφαρμογής, καθώς και τρόποι προσαρμογής της μεθοδολογίας σε ομάδες με διαφορετικά επίπεδα συγκέντρωσης, εμπλοκής και ρυθμού συμμετοχής. Παράλληλα, εξετάζονται στρατηγικές οργάνωσης του εργαστηριακού χώρου και των υλικών.

Στο πλαίσιο της παρουσίασης περιλαμβάνεται επίδειξη του συστήματος και σύντομη εργαστηριακή εμπλοκή των συμμετεχόντων του συνεδρίου, με στόχο τη βιωματική κατανόηση της προτεινόμενης μεθοδολογίας και της δυναμικής της σε πραγματικές συνθήκες εφαρμογής.

Στρογγυλό τραπέζι

Τίτλος:

Διάλογος μεταξύ ειδικοτήτων: όρια, δυνατότητες και προϋποθέσεις της συμπερίληψης

Περίληψη:

Το στρογγυλό τραπέζι επιχειρεί να συνθέσει τις διαφορετικές οπτικές που αναδείχθηκαν κατά τη διάρκεια της ημερίδας, φέρνοντας σε διάλογο την παιδαγωγική, την ψυχοεκπαιδευτική, την κλινική, την κοινωνική και τη βιωματική διάσταση της ΔΕΠΥ.

Η συζήτηση επικεντρώνεται στις δυνατότητες και τα όρια της συμπερίληψης, στις προϋποθέσεις ουσιαστικής συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών ειδικοτήτων και φορέων, καθώς και στη σημασία της διαμόρφωσης υποστηρικτικών και προσβάσιμων εκπαιδευτικών περιβαλλόντων από το σχολείο έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση.